

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. An ens possibile ut sic ab æterno habeat aliquod esse di minutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

considerare ens ut ens, quod cum sit omni naturæ identificatum, & objectivè idem quod natura, ab eo dici non potest transphyfica seu transnaturalis: quare legendum puto *Meta Phsyica* duobus verbis, ut sit sensus, meta naturalis seu naturæ, quia ens in communi considerat, quod est meta seu terminus naturæ; ubique tamen unâ voce à nobis exprimitur, ne videamur in quæstione de nomine, contra communem consensum velle pugnare. Ex his

Collige ens in communi esse objectum materiale Metaphysicæ: formale verò intelligibilitatem entis in communi.

DISPUTATIO PRIMA

De Ente Reali in Communi.

I. **D**E Ente ficto, satis multa diximus in Logica Tractat. 1°. quæ ibi videre poteris.

D V B I V M I.

Quid sit Ens Reale, sive possibile, ut opponitur ficto.

II. **D**ixi ens reale, sive possibile; quia una est utriusq; entis realis & possibilis definitio.

R E S O L U T I O.

III. **D**ico, ens reale, sive possibile, ut sic, intrinsecè & ex parte sua nihil aliud est, quàm non repugnantia ad existendum, quæ sub hac conditione explicetur, *Si per possibile, vel impossibile, res existat, non involvit duo contradictoria, juxta illud Aristotelis lib. 9°. Text. 9°. Est id ex quo posito in actu nihil sequitur impossibile*: Vnde illa non repugnantia nihil est actuale, sed quidpiam objectivum tantum, potens actuari & existere; extrinsecè verò, & ex parte causæ producentis, est omnipotentia Dei ipsius productiva: hinc de possibili eodem modo Philosophandum ac de visibili, quod dicit duos respectus, ad rem scilicet & potentiam, sic ut à re sit rei visibilitas intrinseca, à potentia verò rei visibilitas extrinseca.

IV. Dices, definitio valde obscura est, & multorum entium non repugnantia, ac proinde realitas, sive possibilitas, supponitur, cujus repugnantia repugnantia non adfertur, sive quæ repugnare non repugnat: unde, si de quocumque ente, de quo dicis non repugnat existere, dixerò non repugnat repugnare existere, tantum pro entis impossibilitate habuero, quantum tu pro possibilitate: ergo, &c.

V. Respondeo, (præterquam quòd ex libris Physicorum satis patet quid prudenter dicatur possibile) negando assumptum: Ad ejus probationem, Respondeo hoc ipso quòd entis non repugnantia prudenter supponitur juxta dicta in octo libris

R. P. Francisci Banz Spei Metaphysica.

Physicorum, virtualiter, & satis, repugnantia repugnantiam adferri; nisi aliunde ejus repugnantia probetur: quia sicut non potes à Deo auferre finem ratione positiva & fundamento, quod habere contenditur; quia habere est bonum, & perfectum, saltem transcendentaliter: ita nec finem positivam ratione & fundamento dicere potes non implicat implicare, id est, implicat (quia duo prima verba, quæ se mutuo tollunt, utpote negatio negationis, puto pro non intelligentibus per exaggerationem addi) habere quod habere contenditur, sic ut virtualiter dicas non habet; non habere autem malum & imperfectum est, saltem transcendentaliter, utpote privatio boni & perfecti transcendentalis: Deinde si sufficiat dicere naturam & essentiam istorum entium duo contradictoria exigere; quandoquidem istius exigentiæ fundamentum aliud non habeas, quàm purum beneplacitum & ignorantiam, non experientiam de opposito, &c. simili fictione & puro beneplacito, &c. dicam Deum non posse creare alium solem, alium mundum, &c. naturam humanam non esse magis numero per Deum multiplicabilem, quàm juxta Dei decreta de facto multiplicabitur, &c. impotentia ista in natura & essentia solis, mundi, &c. fundata, sive, ut tuâ ratione utar, quia non implicat implicare Deum id non posse, impotentiam istam exigente naturâ, sive essentiâ solis, mundi, &c. neque oppositum efficaciter probabis. Ex quo quàm plurima implicabunt, quæ implicat implicare.

D V B I V M II.

an ens possibile ut sic ab aeterno habeat aliquod esse diminutum.

R E S O L U T I O.

VI. **D**ico, ens possibile ut sic, nullum dicit esse actuale essentia & diminutum, distinctum ab esse idæali & virtuali, quod habet in Deo ut cognoscente, & ut causa; sed ut sic, ut sapienter docet D. Thomas de potentia art. 5°. Non est creatura

K k ra, sed

ra, sed creatrix essentia, quasi diceret, nihil est intrinsecè & ex parte sua, sed extrinsecè & ex parte solius Dei tantum, quod non est ens possibile esse, sed Deum esse, ut consideranti patebit.

VII. Probatur 1°, quia illud esse diminutum, ut tale, esset à se, vel à Deo? si esset à Deo, non esse posset, quod est falsum, attendendo ad intrinsecam entis possibilitatem, quæ est à Deo independens: si à se, haberet etiam esse existentia à se, sicut habet secundum se esse essentia à se actuale; quia quidquid habet esse essentia à se actuale, habet & esse existentia à se, ut constat de Deo Patre; unde rectè SS. Patres, ut Cyrillus noster lib. 1°. in Ioan. August. lib. 10. de Trinit. cap. 66°. Quod à Deo factum est, est Deus, vel nihil, ergo, &c. solus autem Deus habet esse à se: ergo, &c.

VIII. Probatur 2°, vel illud esse diminutum ab æterno existens, est à Deo communicatum necessarium, aut liberè? non secundum, quia certum est Deum in tempore capisse operari ad extra liberè: non primum, quia similiter certum est Deum nihil operari ad extra necessarium: ergo, &c.

IX. Confirmatur 1°, quia alioqui nihil Deus creare posset aut annihilare; nam semper præcederet & remaneret rei possibilitas, sive esse entis possibilis diminutum, hoc autem est valde absurdum, etiam in fide: ergo, &c.

X. Confirmatur 2°, existentia rei ut possibilis fuit ab æterno, vel non? si primum, res omnis possibilis semper existit, quod non admittunt; tamen patet quia vel ipsa rei existentia semper existit secundum esse diminutum: si secundum, idem de quacunque re dicendum est: ergo, &c.

XI. Dices ex P. Poncio de ente ut sic Disput. 69. q. 5. in Additione. Illud esse diminutum est ens medium inter ens rationis & ens realiter existens, hoc sensu, quod habeat quamdam convenientiam seu proportionem cum utroque, quatenus scilicet non existit realiter, sicut nec existit ens rationis; & non repugnat tamen ipsi existere, sicut nec repugnat enti realiter existenti: ergo, &c.

XII. Respondeo petendo quid sit illud medium: vel enim est negatio existentia entis, quod si existeret, non involveret in suo conceptu formali duò contradictoria; vel istius negationis contradictorium? si primum, ens illud diminutum non plus est ens, quam negatio entis existentis: si secundum, ratio ista non iustificat sententiam P. Poncii contra graves censuras Mastrii, ut consideranti patebit: si verò verum est, quod ibi conclus. 2^a. docet, videlicet, illud esse diminutum non consistere in non repugnantia, puta conditionali à nobis dicta, sed esse aliquid illi oppositum: hoc secundum consequenter docere debet: Quare ipse viderit.

D V B I V M I I I.

An Ratio entis Realis præcisa à Deo & Creatura, substantia & Accidens sit illis univoca?

R E S O L U T I O.

XIII. **D**ico, Ratio entis realis præcisa à Deo, &c. est illis univoca.

XIV. Probatur, quia ens eodem modo se habet ad Deum & creaturam, quo animal ad hominem & brutum. Sed hoc ab omnibus dicitur respectu hominis & bruti univocum, ergo & ratio entis, &c.

XV. Confirmatur, sive ens abstrahas ab alicuius

limitata creaturæ, sive ab afeitate illimitata Dei, semper dicit formaliter, cui non repugnat existere, & nihil aliud formaliter: ergo, &c. Ex his

XVI. Collige dependentiam, vel independentiam, prioritatem vel posterioritatem, &c. non se tenere ex parte rationis entis communis; sed ex parte differentiarum illam contrahentium; ac proinde nullo modo posse impedire univocationem, magis, quam rationale, aut irrationale, possit impedire, ne animal sit animal: quod verò hinc sequatur ens fore univocum genus ad Deum & creaturas, nihil absurdum, si intelligatur de genere transcendentali, & non de prædicamentali, præsertim cum in Logica ostenderimus substantiam esse verum genus ad Deum & creaturas substantiales completas, nec plus repugnare essentiam Divinam ratione solâ formali perfici per differentiam, attributa, personalitates, &c. quam illa ratione formali ab essentia distinguatur: unde sicut tali distinctione distingui, nec repugnat simplicitati Dei, nec involvit ullam imperfectionem intrinsecam, sed solam extrinsecam conceptus nostri; ita nec tali compositione Metaphysicâ componi repugnat simplicitati Dei; nec involvit ullam imperfectionem intrinsecam, &c.

XVII. Scotistæ communiter, ut huius sequelæ difficultatem effugiant, fingunt differentias contrahentes ens, non esse differentias, sed modos; genus verò debere per differentias contrahi & non per modos: verum lubenter scirem, quare hæc vocent modos, non verò materiale & immateriale respectu substantiæ; materiale enim & immateriale, tam sunt realiter intrinsecè substantia, quam alicuius accidentis & perfectas substantiæ, ab alicuius creaturæ & afeitas Dei, sint ens reale; & sicut materiale concipi potest, ut præcisè formaliter constitutum hominis, & ejusdem à non hominibus distinctum formaliter (& sic de irrationali;) ita potest perfectas concipi præcisè ut formaliter constitutiva substantiæ, & ejusdem à non substantiis distinctiva formaliter, quomodo non includit ens in suo conceptu formali: deinde dicant obsecro, cur genus debeat per differentias contrahi & non per modos, cum substantia à non substantiis, tam differat, & sit ens; quam homo per rationale à non hominibus differat, & sit animal.

XVIII. Obijcies ex Aristotele 4°. Metaph. Text. 3°. & 7°. ejusdem Text. 16°. ubi docet ens, nec univocè, nec æquivocè dici; sed ut sanum, id est, Analogicè.

XIX. Respondeo Aristotelem solum velle ens secundum aliquid, ut sanum, dici, scilicet antonomasticè & 1° de substantia, sicut antonomasticè & 1° sanum dicitur de animali; sed non secundum omnimodam comparisonem; alioqui sicut extrinsecè tantum sanum dicitur de medicina, ita extrinsecè tantum (etiam objectivè) ens diceretur de accidente, quod falsum est.

XX. Adde quod dicta primaritas, & antonomasia, non impediatur univocationem, ut patet in substantia respectu Dei & creaturæ, animali respectu hominis & bruti.

D V B I V M I V.

An Ens includatur in differentiis immediatè contrahentibus.

R E S O L U T I O.

XXI. **D**ico, ens non aliter includitur in differentiis immediatè contrahentibus, quam substantia